

“Астана медицина университеті” АҚ

Кафедра: фтизиатрия

Туберкулездің санитарлы профилактикасы

Орындаған: Жунисбекова Г.Т

Топ: 436 ЖМ

Тексерген: .

Астана 2016

Жоспары:

1. Санитарлық профилактиканың мақсаты
2. Туберкулез жұқпалы ауруының ошақтарында жүргізілетін эпидемиологияға қарсы шаралардың нұсқауы
3. Туберкулез ошағының классификациясы
4. Туберкулез жұқпалы ауруының ошақтарында жүргізілетін эпидемиологияға қарсы алғашқы шаралар

Санитарлық профилактиканың мақсаты – дені сау адамдардың туберкулез микобактерияларымен (ТМБ) жұқпалануынан сақтандыру. Санитарлық профилактиканың нысандары: ТМБ бөлетін көздер және туберкулез қоздырғышының берілу жолдары. Жұқпа көздері – туберкулезбен ауырған адамдар (антропоноздық туберкулез) және ауру жануарлар (зооноздық туберкулез). Барынша эпидемиологиялық қауіпті бактерия тасымалдаушылар құрайды. Олар сыртқы ортаға ТМБ-ның елеулі санын бөлетін туберкулездің белсенді түрімен ауырған адамдар.

Туберкулез жұқпалы ауруының ошақтарында жүргізілетін эпидемиологияға қарсы шаралардың нұсқауы 1. Жалпы ережелері

1. Осы Ереже республикалық денсаулық сақтау органдары мен ұйымдарының туберкулез ошақтарында жүргізілген шараларына нұсқау береді.

2. Осы ережеде төмендегі түсініктер қолданылады:

1) туберкулез жұқпалы ауруының ошағы - тұрғылықты жер (жер үй, пәтер, жатаханадағы бөлме), оқу орны, жұмысы, бактерия бөлуші науқастың демалған орны жатады;

2) қатынас - бактерия бөлуші науқаспен басқа адамдардың жақын ара қашықтықта сөйлесуі, болмаса жабық жерде бірге қалуы;

3) қатынасты болған жан - бактерия бөлетін науқаспен бірге болған адам.

3. Ошақтарда жүргізілетін туберкулезге қарсы шаралар:

1) туберкулез нұсқасын туберкулезге қарсы дәрілермен емдеп, инфекциялық бақылау ережелерін сақтап, ауруханалық немесе емханалық жағдайда бақылау;

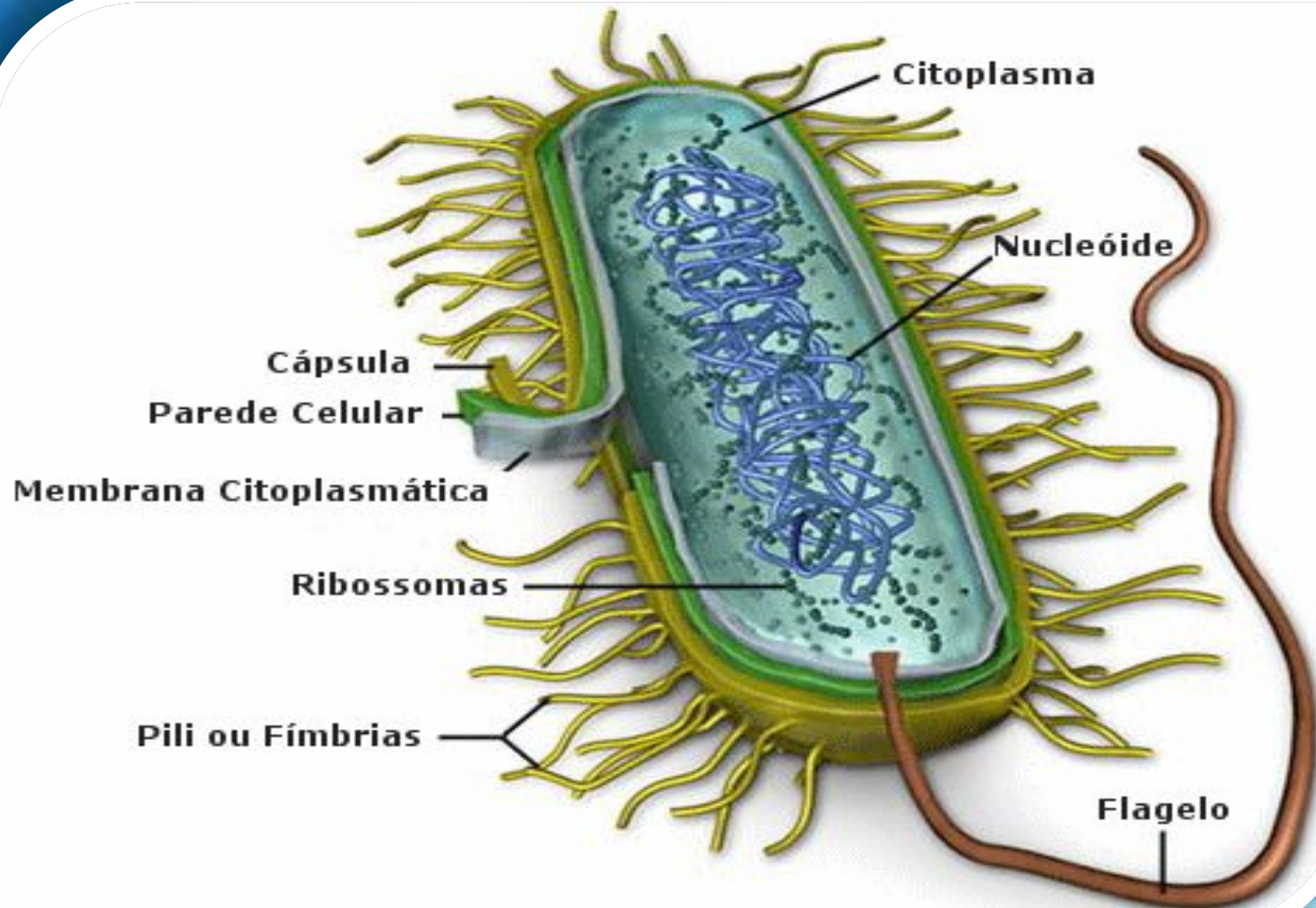
2) науқас анықталғаннан кейін 2 апта ішінде қатынаста болған жандарды тексеру;

3) қатынаста болған жандарға химиялық ем жүргізу (17 жасқа дейінгі балалар мен жасөспірімдерге);

4) кезекті және қорытынды дезинфекциялық жұмыстарды ұйымдастырып, жүргізу;

5) науқастар мен олардың жанұя мүшелеріне тазалық насихатын жүргізу.

Туберкулез микобактериясы (“Кох таяқшасы”)

Туберкулез ошағының классификациясы

- I. бірінші эпидемиологиялық тобына жататындар:
- 1) массивті бактерия бөлетін науқастардың ошағы;
 - 2) орташа бактерия бөлуші балалар мен жасөспірімдері бар науқастар, жүкті әйелдер, маскүнемдер мен нашакорлар;
 - 3) санитарлық-гигиеналық жағдайлары жоқ және төменгі деңгейде өмір сүретін ошақтар.
- II. Екінші топқа анда-санда бактерия бөлетін науқастар тұратын жерлер жатады, бірақ аталған ошаққа осы ереженің 5-тармағындағы 2), 3) бөліктеріндегі факторлар болмаған жағдайда.
 - III. Үшінші топқа жататындар:
 - 1) бактерия бөлу тоқтағаннан жерлер, бактерия бөлушінің тұрғылықты жерін өзгертуі немесе қайтыс болуы (оның ішінде диспансерге белгісіз науқастар);
 - 2) туберкулезбен ауыратын мал шаруашылығының жануарлары анықталған туберкулез ошақтары.Үшінші топтағы қатынаста болған туберкулез ошақтарының жандары бір жыл бойы бақыланады.

Мамандарға тексерілу уақыты

Эпидемиологиялық ошақтың бірінші тобына жататын жандар туберкулезге қарсы және санитарлық-эпидемиологиялық қызметтердің мамандарына тоқсан сайын барып қаралуы керек.

10. Эпидемиологиялық ошақтың екінші тобына жататын жандар туберкулезге қарсы және санитарлық-эпидемиологиялық қызметтердің мамандарына жарты жылда бір рет барып қаралуы керек.

- 11. Эпидемиологиялық ошақтың үшінші тобына жататын жандар туберкулезге қарсы және санитарлық-эпидемиологиялық қызметтердің мамандарына жылына бір рет барып қаралуы керек.
- 12. Ошақта жағдай өзгеріп, қауіп төнген болса туберкулез жұқпалы ауруының ошағы эпидемиологиялық бір топтан бір топқа эпидемиолог дәрігердің және аймақтық фтизиатр дәрігердің шешімі мен ауыстырылады.
- 13. СЭС-да есепте тұратын туберкулездің бактерия бөлуші науқастардың есебі туберкулезге қарсы мекемелердің санитарлық-эпидемиологиялық қызметінің мамандарымен ай сайын тексеріледі.

ТУБЕРКУЛЕЗ

Туберкулез жұқпалы ауруының
ошақтарында жүргізілетін
эпидемиологияға қарсы алғашқы шаралар

Алғашқы

Кезекті

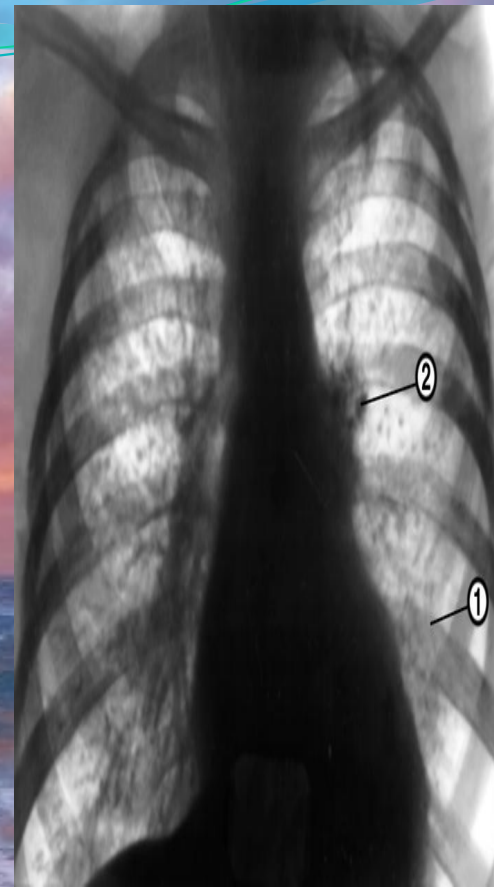
Қорытынды

Алғашқы шараға науқасты оқшаулау және кезекті дезинфекцияны жүргізу мен бақылау және туберкулез науқастарын туберкулезге қарсы мекемелерге есепке алып, тексеру жатады. Науқастар туралы хабарлама алғаннан кейінгі 7 күн ішінде фтизиатр мен эпидемиолог науқастың санитарлық-гигиеналық бөлімдердің мамандарымен біріге отырып, науқастың жұмыс орнында (оқу орнында) тексерулер жүргізеді. Ошақтың шегі мен қатынаста болғандарды эпидемиолог дәрігер анықтайды.

Науқастың жұмыс орны бойынша қатынаста болғандарға белсенді бактерия бөлуші науқаспен қарым-қатынаста қызметкерлер мен жұмыскерлер жатады. Барлық қатынаста болғандар жұмыс орны (оқу орны) бойынша туберкулезге қарсы мекемелерде тексерулері қажет.

Гигиенист дәрігермен бірігіп, науқастың жұмыс орнындағы жұмыс жағдайы, зияндылығы, кезекшілігі, тамақтану тәртібі, флюорографиялық тексерулері сияқты жайттардың тексерілуі қажет. Науқастың жұмыс орны ошағының тексерілуі жөніндегі тексерудің актісі толтырылып, науқастың емханалық картасына жабыстырылады.

Қатынасты болған жандардың тексеруден кейін 6 ай өткен болса оларды қайталама флюорографиялық тексерумен балалар мен жасөспірімдерге туберкулезді сынаманы міндеттелген уақытта жүргізеді.

Туберкулез жұқпалы ауруының ошақтарында кезекті дезинфекциялық шараны жүргізу

Туберкулез ошақтарында кезекті дезинфекция туберкулездің бактерия бөлуші науқасы үйде болған жағдайда жүргізіледі. Науқасқа "Туберкулездің бактерия бөлетін түрімен ауыратын науқас" деген тұжырым қойылып, есепке тіркелген уақыттан бастап, санитарлық-гигиеналық, эпидемиологияға қарсы және дезинфекциялық тәртіптерді сақтай отырып, кезекті шара жүргізіледі. Ошақтағы ең тиімді кезекті дезинфекциялық шара болып, бөлмені жиі желдету болып табылады (күніне 2-3 рет, 30-40 минуттан).

Кезекті дезинфекцияны және оның дұрыс жүргізілуін ТҚМ анықтайды, олар науқастарға Қазақстан Республикасының аймағында қолданатын қақыруға арналған түкіргіш зат (2-ден кем емес) пен дезинфекциялық заттар беріледі. Науқастың емханалық картасына аймақтық дәрігер кезекті дезинфекцияның жүргізілген күні мен аяқталған күндерін белгілеп, шараның толық және сапалы өтуіне жауапкершілік міндетін алады. Кезекті дезинфекцияны науқас немесе оның жанұя мүшелерінің біреуі жүргізеді (балалар мен жасөспірімдерден басқа).

Аймақтық фтизиатр дәрігер науқасқа жеке бастың санитарлық тазалығын үйретеді: бет пердені қолдану, түкіретін затқа қақыру және кезекті дезинфекцияны жүргізу. Науқасқа қақырғын жинауға толық, жақсы жабылатын қақпақпен 2 түкіргіш ыдыс беріледі.

Туберкулезге қарсы мекемелерде жүргізілетін кезекті дезинфекция

- Уақытылы және сапалы кезекті дезинфекцияның өткізілгенін ТҚМ жетекшісі қамтамасыз етеді. ТҚҰ жүргізілетін кезекті дезинфекция Қазақстан Республикасында жүргізуге рұқсат етілген препараттармен жүргізіледі.
- Туберкулезге қарсы ауруханаларда дезинфекцияны арнайы штаттық нормативтегі дезинфекторлар жүргізеді.
- ТҚҰ-да күнделікті дымқыл тазаланып, желдетілуі (күніне 2-3 рет, 30-40 минуттан) керек. Ал қызметкерлер болса, жоғары сапалы қорғаныстағы (99%) бет перделерді киюлері қажет. Бөлмелерде бактерицидті сәулелендіргіш қондырғылар орнатылуы керек.
- Науқас ауруханаға жатқан жағдайда оның киімдерін арнайы шеттетілген бөлмелерге қойып, науқас оларды тек күндізгі қыдыруға ғана пайдаланады.
- Науқас ауруханадан кеткеннен кейін ол қолданған төсек жабдықтары (аурухананың жастығы, көрпесі, төсеніші) дезинфекциялық камерада залалсыздандырылады.
- Туберкулезге қарсы мекемелердің ішкі заттары күнделікті дымқыл сүртіліп, тазалануы керек.
- Қақырықты жинау, тасымалдау, залалсыздандыру және қақырық түкіргіш заттарды беретін жұмыстарды арнайы киінген және дайындалған қызметкерлер жүргізеді. Қақырықты жинау мен залалсыздандыру арнайы бөлінген бөлмелерде жүргізіледі.
-

Қолданылған асханалық ыдыстарды биялаймен (перчатка) арнайы белгіленген буфеттегі үстелге жинап, тамақ қалдықтарынан тазалап, жеке ыдыстарда залалсыздандырғаннан кейін жуып, сүртпей, арнайы кептіретін сөрелерге салу керек.

Қолданылған ыдыстарды ауамен залалсыздандыратын құрылғыда залалсыздандырады. Қолданылған ыдыстарды жинағаннан кейін үстелді арнайы дезинфекциялық ерітіндіге салынған сүлгімен сүрту керек.

Тамақ қалдықтарын арнайы ыдысқа (шелек, бөшке) жинап, бетіне құрғақ дезинфекциялық затты 1:5. сәйкес. Қалдық тамақтарды тармиялық жолмен (булап қайнататын ошақтарда) залалсыздандырылса малға беруге болады.

Кірлерді арнайы киіммен, биялаймен, резеңке аяқ киім киген жұмыскер, керегелері кафелденген, биіктігі 1,5 м, механикалық желдеткіш орнатылған арнайы бөлмелерде сорттайды.

Кірді желім қаптарға жинап, кір жуатын бөлімге жібереді, аталған жерде кірлерді залалсыздандырады. Жеке кір жуатын бөлім болмаған жағдайда, кірді жіберместен бұрын белгіленген күндері залалсыздандырып, жеке кір жуатын машиналармен жуады.

Туберкулезге қарсы мекемелерде стерилизациялық-дезинфекциялық іс-шаралар мен нозокомиалды жұқпалардың берілуін алдын алу ҚР ДСМ-нің қолданыстағы бұйрықтарына сәйкес жүргізіледі.

Ауыр жағдай болмаса, ауруханада жатқан науқастарға келуге болмайды. Оның үстіне келушілер арнайы қорғаныш заттарын (халат, бет перде) қолданулары қажет.

- **Туберкулез жұқпалы ауруының ошақтарында жүргізілетін қорытынды дезинфекция**
- ТҚҰ-да қорытынды дезинфекция мекеме көшкен жағдайда, жөндеуден өтсе, салынса, ауыстырылса жылына 2 рет жүргізіледі.
- Қорытынды дезинфекцияны осы нұсқаудың екінші қосымшасына сәйкестелген дезинфекциялық заттармен жүргізеді.
- Ошақтардағы қорытынды дезинфекцияны туберкулезге қарсы диспансерлерден сұраныс келгеннен кейін 6 немесе 12 сағат ішінде дезинфекциялық станцияның, дезинфекциялық бөлімнің (бөлімше) және Мемлекеттік санитарлық-эпидемиологиялық бақылау Департаментінің қызметкерлері жүргізеді.
- ТҚҰ-да қорытынды дезинфекцияны Қазақстан Республикасының аймағында қолдануға рұқсат еткен дезинфекциялық препараттармен ТҚҰ-ның қызметкерлері жүргізеді.
- Қорытынды дезинфекцияны жүргізетін жағдайлар:
 - 1) науқас кеткеннен кейінгі барлық жағдайда;
 - 2) тұрғылықты жері өзгертілсе, көше (пәтерді немесе бөлмені заттарымен қосып, залалсыздандыру).
- Науқас ошақтан кетпеген жағдайда, қорытынды дезинфекция жүргізу аралығы ошақтағы қауіпсіздік жағдайына байланысты осы Ереженің 1-қосымшасына сәйкес жүргізіледі.
-

Пайдаланған әдебиет:

- Фтизиатрия М.И. Перельман, В.А. Корякин
Аударған Т.Ә.Момынов. Алматы-2006 ж.
- . Г. Б. Ракышев, С.А.Вядро, А.А.Бугаков-
Туберкулез у детей и подростков-Астана,
1999
- www.wikipedia.ru/tub32./
- www.medikus.ru